

Jeg troer, at Regnemesteren nok saa ofte bevæger sig i Drømmeverdenen med sine Tanter og sine Planer. Jeg troer altsaa ikke, at vi skulle følge den ene af hine ærede Rigsdagsmand deri, at vi skulle træde op imod Grundbestemmelserne i Kundgjørelsen af 28de Januar 1852; men jeg troer heller ikke, at vi skulle følge den anden ærede Rigsdagsmand — Rigsdagsmanden for Holbek Amts 2den Kreds — deri, at vi skulle have denne ubetingede Tillid til Ministeriet som det, der ene er i Besiddelse af den magiske Nøgle.

Jeg skal nu efter disse foreløbige Bemærkninger gaae over til Behandlingen af det egentligt foreliggende Spørgsmaal. Det maa dog være mig tilladt her at dvæle noget vidtløftigere ved det Program, som Martsministeriet fremlagde. I alle de Aar, der ere hengaaede siden Marts 1848, er det egentlig nu det første Dieblif, hvor dette Program passende vil kunne komme under Dmtale. Jeg haaber derfor, at de ærede Herrer ville tilgive den treaarige Laalmodighed, om man ytrer sig noget om dette Program (Ja!). Det glæder mig da, at jeg i denne Henseende for en deel kan slutte mig til, hvad der er udtalt af Udenrigsministeren. Udenrigsministeren, som jo selv var Medlem af Martsministeriet, har udtalt sig klart og — som det forekommer mig — meget betegnende og rigtigt om det Udgangspunkt, som Martsministeriet valgte. Jeg skal derfor kun tilføie nogle enkelte yderligere Oplysninger. Det var jo, dengang Martsministeriet traadte sammen, i Sandhed et høist skæbnesvangert Dieblif, og af Balget af den Bei, man vilde betrede, afgang Meget. I og for sig havde det vistnok været det Unseligste, om man kunde have sluttet sig til den tidligere Udvikling, i og for sig havde det været det Unselige, om Rescriptet af 28de Jan. 1848 havde været af en saadan Bessaffenhed, at Ministeriet kunde have sluttet sig dertil. Men, selv om Ministeriet vilde have sluttet sig til Rescr. 28de Januar 1848, vilde dog ingen Lunde Dprøret derved være undgaaet (Hør!). Jeg troer, at alle de, der kjende Forholdene, vilde indrømme dette. Selv om man havde sluttet sig til dette Rescript, vilde Preussen, vilde Tydsk-

land alligevel have understøttet Dprøret. Jeg troer, at navnlig alle de, der kjende den preussiske Konges Brev, vilde indrømme Sandheden deraf. Vi see altsaa, at, ved at slutte sig til Rescriptet af 28de Januar 1848 kunde man hverken undgaae Dprøret, og ikke heller Kampen med Tydskland; thi, at der maatte komme en Kamp med Tydskland, saaledes som Sagerne stode, var let at forudsee. Derfor, siger jeg, var det, at man betraadte en anden Bei. Der var i det Program, som Martsministeriet opstillede, der var i Holsteens Udsondring et Skridt, som af Medlemmer i Ministeriet i alt Fald maatte betragtes som en Indrømmelse, der gjordes det tydske Forbund. Derved, at man tilraadede eller udtalte denne Udsondring af Holsteen, vandt man imidlertid, at man fik en reen diplomatisk Stilling. Spørgsmaalet blev i europæisk Henseende ganske anderledes reent diplomatisk, end om vi havde trukket Holsteen ud af Forbundet og ind i Monarchiet, og derved forvirret Stillingen saaledes, at Europa ikke kunde vide, om dog ikke maaftæe det tydske Forbunds Indblanding i vore Anliggender var retligt begrundet paa Grund af, at vi vilde sætte visse Bestemmelser igjennem med Hensyn til Holsteen. Altsaa, deels blev Stillingen reen i diplomatisk Henseende, og deels kom vi bort fra Rescriptet af 28de Januar 1848. Dersom vi havde holdt os til Rescriptet af 28de Januar 1848 dengang, da havde det endnu levet; da var man vendt tilbage dertil som til et Udgangspunkt, som den Slutning, hvortil man nødvendigviis maatte komme efter de stedfundne store Bevægelser. Jeg troer saaledes, at det var vel begrundet, at man valgte dette Udgangspunkt, og det har glædet mig at høre Udenrigsministeren klart udtale det Samme. Vel forstod jeg ikke hans Uttring om, at Holsteens Udsondring førte til Krig, eller hans noiere Forklaring deraf; men, som sagt, jeg antager, at den Uttring, der kom senere i en anden Sammenhæng, ikke har kunnet svække hans klart udtalte Aerkjendelse af Martsministeriets Politiske Hensigtsmæssighed og Svaren til de daværende Tidsforhold. Jeg gaaer derefter over til den paafølgende Udvikling med Hensyn til Martsministeriets Program. Det vil, saaledes